

การสร้างสรรค์เครื่องประดับจากเซรามิกสำหรับโนราตัวนาง

ศตบดินทร์ เคียรประเสริฐ

คณะศิลปกรรมศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

Corresponding author: 6281011335@student.chula.ac.th

บทคัดย่อ

บทความวิจัยนี้เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ มีวัตถุประสงค์เพื่อสร้างสรรค์เครื่องประดับเซรามิกให้สนองต่อการใช้งานในบริบททางนาฏกรรม วิธีการวิจัยใช้การสัมภาษณ์ การสังเกต และการลองปฏิบัติ โดยทดลองใช้วัสดุใหม่ที่แตกต่างไปจากลูกปัดและเครื่องเงินแบบเดิม กระบวนการออกแบบได้รับแรงบันดาลใจจากศิลปะการประดิษฐ์ดอกไม้และใบตองแบบไทย ซึ่งคงภูมิปัญญาการร้อยแบบดั้งเดิมไว้ สามารถปรับเปลี่ยนองค์ประกอบต่าง ๆ ได้หลากหลายรูปแบบตามความต้องการของผู้ใช้งาน การประยุกต์เซรามิกผสมผสานกับวัสดุอื่น เป็นการพัฒนารูปแบบเครื่องประดับให้มีความร่วมสมัย สามารถตอบสนองความต้องการของกลุ่มเป้าหมาย ซึ่งเป็นการแสดงถึงลักษณะเฉพาะทางบุคลิกของตัวนางและส่งเสริมคุณค่าทางนาฏกรรม เมื่อสวมใส่ร่วมกับเครื่องแต่งกายอันเป็นเอกลักษณ์ของโนราที่แสดงถึงความงดงามอ่อนช้อย สง่างาม แข็งแรง ฉับไวและเน้นคุณค่าทางสุนทรียภาพจากรูปลักษณ์ และคุณค่าด้านสมบัติของวัสดุที่ต่างกันอย่างสิ้นเชิงที่นำมาใช้ผสมผสานกันอย่างลงตัว และสะท้อนให้เห็นถึงบริบททางนาฏกรรมได้

คำสำคัญ : 1. การสร้างสรรค์ 2. เครื่องประดับ 3. เซรามิก 4. โนราตัวนาง

Creative invention of ceramic ornaments for female Norah dancer

Satabodin Khianprasoet

Faculty of Fine and Applied Arts, Chulalongkorn University, Bangkok 10330, Thailand

Corresponding author: 6281011335@student.chula.ac.th

Abstract

This qualitative research aims to creatively design ceramic ornaments that are suitable for use in the context of Norah dance costumes. The research methodology included interviews, observations, and practical experiments. The findings revealed that by using new materials distinct from traditional beads and silver ornaments, the design process drew inspiration from Thai crafts elaborated from flowers and banana leaves, preserving the essence of the original artistry. Various components can be interchangeably combined to meet users' needs, allowing for a diverse design. Incorporating ceramics with other materials enhances the contemporary aspects of the ornaments, aligning with the preferences of the target group. This innovation highlights the unique personal characteristics of female Norah dancers and promotes theatrical values when combined with the Norah distinctive attires, symbolizing the delicate beauty, grace, strength, agility, and intrinsic value of the appearance. The different characteristics and properties of the materials used in the fusion reflect the cultural context of the dance.

Keywords: 1. Invention 2. Ornaments 3. Ceramic 4. Female "Norah" dancer

บทนำ

โนราเป็นศิลปะการแสดงหรือการเล่นพื้นบ้านที่นิยมทั่วไปของชาวภาคใต้ซึ่งมีมาแต่โบราณและเป็นที่รู้จักกันแพร่หลาย มีรูปแบบการแสดงที่เป็นเอกลักษณ์เฉพาะตัวและมีธรรมเนียมปฏิบัติสืบต่อกันมาอย่างเด่นชัด เป็นการแสดงถึงปฏิสัมพันธ์ระหว่างโนรากับผู้คนในสังคมทางด้านความเชื่อ พิธีกรรม ค่านิยม และขนบธรรมเนียมประเพณีตามวิถีชีวิตประจำวันที่ไม่สามารถแยกออกจากกันได้ เช่น พิธีกรรมโนราโรงครู และรำแก้บน พิธีกรรมเหล่านี้ใช้โนราเป็นสื่อกลาง เพื่อสื่อสารกับวิญญาณบรรพบุรุษให้กับบรรดาลูกหลานญาติมิตร นอกจากนี้ยังมีการแสดงโนราเพื่อความบันเทิงในโอกาสต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินชีวิตของคนในชุมชน เช่น งานบวช งานแต่งงาน งานขึ้นบ้านใหม่ งานประเพณีประจำปี งานวันนักขัตฤกษ์ ตลอดจนงานเฉลิมฉลองหรืองานรื่นเริงต่าง ๆ เป็นต้น ปัจจุบันมีการสร้างสรรค์โนราในรูปแบบร่วมสมัยแต่ยังคงรูปแบบการรำและกลิ่นอายในความเป็นโนราแบบดั้งเดิมไว้เพื่อแสดงถึงเอกลักษณ์เอาไว้ ด้วยภาวะการเปลี่ยนแปลงของสังคมที่เป็นไปอย่างรวดเร็วจึงทำให้มีการปรับเปลี่ยนการแสดงโนรามาสงแสดงแบบสมัยใหม่มากขึ้น ซึ่งก่อให้เกิดผลกระทบต่อลักษณะรูปแบบการแสดงโนราแบบเดิมมาก และมีธรรมเนียมการแสดงโนราหลายอย่างได้ถูกปรับเปลี่ยนไปตามกระแส

เอกลักษณ์ของโนรา คือ เครื่องแต่งกายที่มีสีสันสวยงาม หลากสีและการรำด้วยท่วงท่าที่งดงามอ่อนช้อย สง่างาม มั่นคง แข็งแรง ฉับไวและมีพลังอย่างน่าเกรงขาม ผู้แสดงต้องเคลื่อนไหวเร็วไวสนุกสนานรำประกอบจังหวะดนตรีหรือว่าประกอบบทร้อง การแต่งกายของโนรามีลักษณะคล้ายคลึงกับกษัตริย์ ประกอบด้วย “เทริด” ซึ่งถือเป็นของสูงที่คณะโนราต้องใช้ในพิธีไหว้ครูหมอบในพิธีกรรมโนราโรงครู เครื่องแต่งกายโนราล้วนมีหลากหลายเทคนิคที่เป็นเอกลักษณ์ของโนรา ที่แสดงถึงความงดงามอ่อนช้อย แต่ในยุคปัจจุบันนี้การแสดงได้เปลี่ยนรูปแบบออกไป เช่น การแสดงเป็นละครที่มักเล่นเป็นเรื่องเป็นตอน ไม่ใช่เพียงเรื่องพระสุธน มโนราห์ มักมีการดัดแปลงไปเล่นเรื่อง ไกรทอง สังข์ทอง จึงส่งผลต่อการเลือกใช้เครื่องแต่งกาย ทำให้ขาดความเป็นอันหนึ่งอันเดียวกัน และไม่ส่งเสริมบุคลิกของตัวนาง จากปัญหาดังกล่าวจึงเกิดแนวทางการพัฒนาการสร้างสรรค์เครื่องประดับและเครื่องแต่งกายสำหรับโนราตัวนางที่แสดงในรูปแบบนางละคร

ในอดีตมนุษย์รู้จักใช้แร่ธาตุต่าง ๆ รวมถึงโลหะและ

รัตนชาติมาทำเป็นเครื่องประดับตกแต่งร่างกายมานานนับพันปี ซึ่งในสมัยโบราณเครื่องประดับอาจเป็นเครื่องบงบอกถึงสถานภาพ ความเป็นอยู่ ยุคอาบรตาคติของผู้สวมใส่เครื่องประดับ ปัจจุบันลักษณะและจุดประสงค์ของการใช้เครื่องประดับ อาจต่างไปจากเดิม วัสดุของการจัดสร้างก็มีความหลากหลายมากขึ้น และได้รับอิทธิพลงานช่างจากชาวต่างชาติเข้ามา โนราจึงเป็นกลุ่มเป้าหมายที่เหมาะสมสำหรับผลิตภัณฑ์เพื่อแสดงสถานะและมีคุณค่าทางจิตใจต่อผู้ใช้แสดงคุณค่าของตนเองที่พิเศษอย่างโดดเด่น ผ่านคุณค่าความงามของเครื่องประดับที่สะท้อนให้เห็นถึงรสนิยมอันสูงส่ง

เชรามิกเป็นผลิตภัณฑ์ที่ทำจากวัตถุดิบธรรมชาติที่มนุษย์คิดค้นทำขึ้นตั้งแต่ก่อนประวัติศาสตร์และได้พัฒนาการในด้านประโยชน์ใช้สอย กรรมวิธีการผลิต ตลอดจนวัตถุดิบทั้งยังเป็นสิ่งยืนยันให้เห็นถึงอารยธรรมในยุคต่าง ๆ ผ่านเชรามิกในยุคโบราณมักมีการค้นพบสิ่งของที่เชรามิกอยู่ตามหลุมฝังศพซึ่งจะมีทั้งภาชนะและเครื่องประดับ เช่น ลูกปัด ผังปนอยู่ด้วย ซึ่งเป็นความเชื่อของมนุษย์ที่เห็นได้ชัดในด้านศาสนา พิธีกรรม ไสยศาสตร์ อีกทั้งเชรามิกถูกนำมาใช้ในด้านความเชื่อเกี่ยวกับโชคลาง เป็นเครื่องประดับร่างกายตามแต่ความเชื่อของแต่ละวัฒนธรรม เนื่องจากเชรามิกเป็นวัตถุที่สามารถทนต่อความร้อน ทนต่อสภาวะการเปลี่ยนแปลงของอุณหภูมิและการกัดกร่อนจากกรด จึงไม่เป็นสนิม มีเสียงที่ก้องกังวาน ซึ่งคุณสมบัติเหล่านี้เป็นข้อดีของเชรามิก จึงได้มีการพัฒนาให้เกิดรูปแบบผลิตภัณฑ์ใหม่ตามความเจริญก้าวหน้าของเทคโนโลยีในแต่ละยุคสมัย และมีความหลากหลายไปตามวัตถุประสงค์ของการใช้งาน ตั้งแต่สมัยก่อนประวัติศาสตร์ที่มีการปั้นภาชนะดินเผา เครื่องปั้นดินเผาเพื่อใช้ในท้องถิ่น ต่อมามีการตกแต่งลวดลาย เช่น เบญจรงค์ของไทย มีการเขียนสีลงบนผลิตภัณฑ์ในลวดลายที่เป็นเอกลักษณ์ของแต่ละสมัย จนถึงปัจจุบันได้มีการพัฒนาให้สีสนิมมีความคงทนแม้จะผ่านการเผาที่อุณหภูมิสูงก็ตาม การยืดอายุการใช้งานให้นานขึ้นเป็นการรักษามาตรฐานด้านคุณภาพของผลิตภัณฑ์เชรามิก แต่ยังคงไม่ทิ้งการสร้างสรรค์ชิ้นงานให้มีความโดดเด่นด้วยการออกแบบลวดลายที่แปลกใหม่เพื่อสร้างมูลค่าเพิ่มให้กับผลิตภัณฑ์เชรามิก

จากความเป็นมาข้างต้นนี้ ผู้วิจัยจึงต้องการศึกษาเทคนิคในการสร้างเครื่องประดับและเครื่องแต่งกายโนราที่ถูกพัฒนาขึ้นเพื่อใช้งานตามยุคสมัย โดยนำแนวคิดและ

ภูมิปัญญาที่สืบทอดต่อกันมาเน้นไปสู่การทดลองการสร้างเครื่องประดับด้วยวัสดุใหม่ที่ได้ทำการศึกษาและทดลองเพื่อตอบโจทย์ของปัญหาข้างต้น ตลอดจนรูปแบบทางนาฏกรรมของโนราที่เล่นในรูปแบบละครตามสมัยนิยมเพื่อเป็นเกณฑ์ในการกำหนดรูปลักษณะของเครื่องประดับและถึงคุณสมบัติที่ดีของเซรามิกมาใช้ให้เกิดประโยชน์สูงสุดจากความต้องการในการใช้งานที่เหมาะสมกับการปรับเปลี่ยนตามโอกาสการใช้งาน ผู้วิจัยจึงมีความสนใจในการสร้างสรรค์เครื่องประดับโนราที่เหมาะสมกับการใช้งานทางนาฏกรรม โดยสร้างสรรค์เครื่องประดับจากเซรามิกสำหรับโนราตัวนาง เพื่อให้ตอบสนองต่อความเปลี่ยนแปลงในสังคมและตระหนักถึงคุณค่าของศิลปะและมรดกของชาติได้เป็นอย่างดี ตลอดจนการนำไปเผยแพร่ในบริบทสังคมต่าง ๆ เพื่อเป็นการเผยแพร่ความรู้ทางด้านศิลปะและด้านสุนทรียภาพในนาฏศิลป์ให้ไปสู่กว้างมากยิ่งขึ้น

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

เพื่อสร้างสรรค์เครื่องประดับเซรามิกสำหรับโนราตัวนาง

คำจำกัดความ

โนรา คือ การแสดงพื้นบ้านภาคใต้ มีความเชื่อ พิธีกรรม ค่านิยมและขนบธรรมเนียม ประเพณีตามวิถีชีวิต สวมใส่เครื่องแต่งกายด้วยเครื่องลูกปัดหลากหลายสีสัน

ตัวนาง ในงานวิจัยครั้งนี้ หมายถึง นางละคร เช่น นางเอก นางรอง นางร้าย ไม่ใช่นางรำรูปแบบการแสดงเชิงพิธีกรรม แต่เป็นรูปแบบแสดงเพื่อความบันเทิงที่นิยมเล่นเป็นเรื่องเป็นตอน เช่น สังข์ทอง ไกรทอง เป็นต้น

สมมุติฐาน

เครื่องประดับจากเซรามิกเหมาะสมกับการใช้งานทางนาฏกรรมผ่านการแสดงโนรา

การศึกษาเอกสารที่เกี่ยวข้องและกรอบแนวคิดการวิจัย

เครื่องทรงโนราเรียกอีกชื่อว่า “เครื่องลูกปัด” เป็นเครื่องแต่งกายของโนรา ที่ได้นำลูกปัดหลากสีเม็ดเล็ก ๆ มาร้อยให้เป็นลวดลาย เช่น ลายดอกดวง ลายลูกแก้ว หรือลายข้าวหลามตัด มักพบเห็นเป็นลายที่ปรากฏอยู่ในลายเรือพระเป็นต้น ส่วนการนำลูกปัดถนิมพิมพ์มาตกแต่งเป็นเครื่องแต่งกายโนรานั้น มีการสันนิษฐานว่า ได้รับอิทธิพลจากอารยธรรมลูกปัดโบราณแห่งลุ่มน้ำสินธุของเอเชียใต้

หรือตามหลักฐานทางโบราณคดีที่ค้นพบลูกปัดโบราณมากมายที่เข้ามาสู่แผ่นดิน “สุวรรณภูมิ” ทางภาคใต้ อายุราว 4,000-5,000 ปี บ่งบอกถึงการเป็นแหล่งผลิตลูกปัดขนาดใหญ่ทางภาคใต้ (Phatthalung Dramatics College, 2020: 2)

เครื่องลูกปัด แต่เดิมใช้ลูกปัดกาหลาหรือลูกปัดแก้วที่ตกบนพื้นจะแตกหักได้ง่ายและมีการผุกร่อน ดังนั้น ภายหลังการใช้งานจึงน้อยกว่าลูกปัดที่พบโดยทั่วไปในปัจจุบัน ในสมัยรัชกาลที่ 4 ถึงรัชกาลที่ 5 ชุดโนรายังไม่เห็นโครงสร้างของลูกปัดเต็มตัว ยังคงเว้นชิ้นส่วนไว้ให้เห็นโครงสร้างของสร้อยของผู้สวมใส่ที่สง่างาม ส่วนสีที่ใช้ก็มักจะใช้ตามวัตถุดิบที่มี คือ ดำ ขาว น้ำตาล

การเปลี่ยนแปลงครั้งสำคัญของเครื่องแต่งกายโนราในยุคของโนราเดิม ซึ่งเป็นศิลปินโนราที่มีชื่อเสียงของจังหวัดตรัง เมื่อไปแสดงที่ไหนมักจะได้รับการยกย่องที่นั่น จนได้มาเจอกับหนูวินหนูวาด ซึ่งเป็นโนราผู้หญิง ได้เกิดการเปลี่ยนแปลงการแต่งกายโนราแบบโบราณ ที่ใช้เครื่องลูกปัดเทริด หางหงส์ มาใส่ชุดสากลแทน ส่งผลให้คณะโนราอื่น ๆ เอาเป็นแบบอย่าง ทำให้โนราเดิมถูกวิจารณ์ว่าเป็นผู้ทำลายเอกลักษณ์ดั้งเดิมของโนรา แต่เนื่องจากเพื่อสนองความต้องการของผู้ชม และได้รับอิทธิพลของภาพยนตร์ วิทยุ โทรทัศน์ อุปกรณ์สมัยใหม่ เป็นสาเหตุให้โนราเดิมคิดเปลี่ยนแปลง แต่ในช่วงนี้เครื่องแต่งกายโนราจึงมีการเปลี่ยนรูปแบบอีกครั้งเพื่อให้สะดวกกับการรำรำของโนราผู้หญิง เปลี่ยนเป็นเครื่องลูกปัดแบบ 5 ชั้น ประกอบด้วย คลุมไหล่ 2 ชั้น รอบอก 1 ชั้น ปั้งคอ 2 ชั้น

ต่อมาประมาณ พ.ศ. 2540 มีการทำลูกปัดขนาดใหญ่ขึ้น สีสันมากขึ้น และราคาเริ่มถูกลง สามารถหาซื้อลูกปัดได้ง่ายหาได้จากแถวอำเภอหาดใหญ่ ที่มีการทำเครื่องลูกปัดเพิ่มขึ้นส่วนได้มากขึ้น เครื่องลูกปัดโนราในยุคนั้นจะเป็นแบบ “เครื่องตัน” คือ ร้อยลูกปัดให้เป็นตัวเสียดักัน ไม่แยกชั้น มีการใช้ลูกปัด 2 แบบ คือ 1) ลูกปัดสีด้าน ซึ่งเป็นลูกปัดขนาดเม็ดโต 2) ลูกปัดแมงโลมเป็นลูกปัดเม็ดใส ๆ เล็ก ๆ เมื่อสวมใส่จะรู้สึกบางเบา ซึ่งหาชมได้ยากแล้วในปัจจุบัน เนื่องจากไม่มีลูกปัดลักษณะดังกล่าวแล้ว วัตถุดิบบางอย่างก็ไม่สามารถหาได้ตามแบบของเก่าดั้งเดิม การทำชุดโนราจึงต้องเปลี่ยนไปตามยุคสมัย

เครื่องแต่งกายของโนรา แบ่งออกเป็น 2 รูปแบบ คือ แต่งพอก และแต่งแบบธรรมดา การแต่งพอก คือ การแต่งเครื่องโนราในพิธีโนราโรงครู ประกอบไปด้วย สนับเพล ผ้านุ่ง ชั้น นุ่งผ้าพระ งวงช้าง ลูกพอกเครื่องลูกปัด ห้อยหน้า

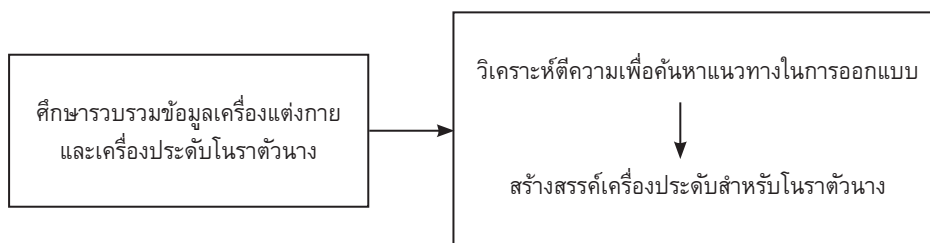
ห้อยช้าง ผ้าห้อย ทับทรวง ประจำยาม ปีกนกแอ่น บันหน่ง
กำไลต้นแขน กำไลข้อมือ เล็บ หางหงส์ และเทริด การแต่ง
แบบธรรมดา คือ การแต่งกายของโนราทั่วไป ประกอบไปด้วย
สนับเพลา เสื้อกล้ำม ผ้าถุง เครื่องลูกบิด ห้อยหน้า ห้อยข้าง
ผ้าห้อย ทับทรวง ประจำยาม ปีกนกแอ่น บันหน่ง กำไลต้นแขน
กำไลข้อมือ เล็บ หางหงส์ และเทริด (Changsan, 2006: 130)
เครื่องแต่งกายของโนรายังมีปรากฏอยู่ในตำนานโนรา
สำนวนของขุนอุปถัมภ์นารากร กล่าวถึงขุนศรีศรัทธาที่ได้รับ
พระราชทานเครื่องต้น ซึ่งเป็นเครื่องทรงของกษัตริย์จาก
พระยาสาายฟ้าพาด ประกอบไปด้วย เทริด กำไลแขน
บันหน่ง สังวาลพาดเฉียง 2 ข้าง ปีกนกแอ่น หางหงส์ สนับเพลา
แสดงให้เห็นว่าเครื่องแต่งกายโนราเป็นเครื่องแต่งกายของ
เทพเจ้า เนื่องจากฐานะของกษัตริย์เทียบเท่ากับสมมติเทพ
เอกสารข้างต้นแสดงให้เห็นว่าโนราได้รับอิทธิพลมาจาก
อินเดีย จากหลักฐานทางประวัติศาสตร์ทางโบราณคดีที่มี
เทวสถานทางศาสนาพราหมณ์-ฮินดูปรากฏอยู่มากมาย
ในเขตจังหวัดนครศรีธรรมราช ดังนั้น เมื่อมีเทวสถานตาม
เทวบัญญัติแล้วต้องมีผู้คอยทำหน้าที่ต่าง ๆ รวมถึงผู้ที่ทำ
การร่ายรำถวายเทพเจ้า ด้วยตรงจุดนี้เองน่าจะเป็นต้นกำเนิด
ของโนราในภาคใต้

เสน่ห์สำคัญของโนราที่เป็นเอกลักษณ์เฉพาะตัวที่โดดเด่น
คือ เครื่องแต่งกาย ที่สร้างความสวยงามและเป็นเครื่องแต่งตัว
ที่สร้างสรรค์ด้วยลูกบิดหลากสีสนับ การแต่งกายของโนรา
ในอดีต ผู้แสดงโนราล้วนเป็นผู้ชาย จึงไม่ได้สวมเสื้อ สวมแต่
สังวาลกับทับทรวงคล้องคอ ใส่สนับเพลายาวถึงข้อเท้า
นุ่งผ้ายกสูง มีหางหงส์ เจียรบาด คาดเข็มขัดทับสายเอว

ข้อมือใส่กำไลต้นแขน ใส่พาดูริตทั้งสองข้าง และสวมเทริด
ปัจจุบันการแต่งกายได้เปลี่ยนแปลงไป เมื่อมีโนราผู้หญิงเกิดขึ้น
จึงเริ่มมีการสวมเสื้อและถุงเท้า ในยุคก่อนมีเพียงนายโรง
คนเดียวที่สวมเทริด ส่วนคนอื่นที่เป็นนางรำจะใช้เพียงผ้ายันต์
โพกศีรษะ ผู้หญิงจะใส่เฉพาะรัดอกหรือรอบอก คลุมไหล่ บั้งคอ
จะไม่ใส่สังวาล หรือสวมสร้อย

การสร้างสรรค์ชุดโนรา เป็นงานศิลปะที่มีความวิจิตร
และประณีตในการจัดทำ ชุดโนราในแต่ละคณะก็จะ
ไม่เหมือนกัน ขึ้นอยู่กับความชื่นชอบของผู้ประดิษฐ์ของคณะ
โนราต่าง ๆ และวัตถุดิบที่นำมาใช้ ชุดโนราได้ถูกอนุรักษ์
สืบทอดศิลปะทางภูมิปัญญา การร้อยลูกบิดเป็นการนำลูกบิด
ขนาดเล็กมาคัดแยกสี ขนาด จากนั้นจึงนำมาร้อยเป็นเส้น
ตามต้องการ แล้วนำเส้นด้ายที่ร้อยมาผูกรวมกัน เพื่อ
ประกอบเป็นชิ้นส่วนต่าง ๆ ของชุด ในระยะเริ่มแรก ชุดโนรา
มีชิ้นส่วนไม่มากด้วยลูกบิดมีราคาแพง เพราะต้องนั่งเรือไป
ซื้อลูกบิดถึงปิ่น ซึ่งการเดินทางสมัยนั้นมีความยากลำบากมาก
ในปัจจุบันเครื่องแต่งกายโนรา ประกอบด้วย 3 ส่วน ดังนี้

1. เครื่องนุ่งห่ม คือ สนับเพลา ผ้าถุง หน้าผ้า ผ้าห้อย
หน้าผ้า ห้อยข้าง
 2. เครื่องลูกบิดเป็นการร้อยด้วยลูกบิดหลากสี ใช้สำหรับ
สวมใส่ลำตัวท่อนบน ได้แก่ พานโครงหรือรอบอก หัวป่า บั้งคอ
ทับทรวง สังวาล บั้งสะโพก และหางหงส์
 3. เครื่องประดับ ได้แก่ เทริด กำไลต้นแขนและปลายแขน
บันหน่ง จำยาม ปีกนกแอ่น กำไลข้อมือ เล็บปลอม
- จากการศึกษาเอกสารที่เกี่ยวข้องตามที่ได้อ้างมา
ข้างต้น นำไปสู่การสร้างกรอบแนวคิดในการวิจัย ดังภาพที่ 1

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดการวิจัย

ระเบียบวิธีการวิจัย

กลุ่มเป้าหมาย

คือ ผู้เชี่ยวชาญด้านการออกแบบและผู้เชี่ยวชาญ
ทางด้านเครื่องแต่งกายโนรา ซึ่งเป็นกลุ่มตัวอย่างเชิงคุณภาพ
โดยใช้วิธีการเลือกแบบเจาะจงจากผู้เชี่ยวชาญด้าน

การออกแบบและผู้เชี่ยวชาญทางด้านเครื่องแต่งกายโนรา
ปราชญ์ชาวบ้าน ศิลปินและผู้เชี่ยวชาญด้านการออกแบบ
เครื่องประดับเซรามิก ที่มีประสบการณ์ทำงานเกี่ยวกับ
เครื่องแต่งกายโนราอย่างน้อย 10 ปี จำนวน 5 คน ดังนี้

1. ธรรมเนียม นิคมรัตน์ ผู้เชี่ยวชาญทางด้านเครื่อง

แต่งกายโนรา

2. ธีรวัฒน์ ช่างสาน ผู้เชี่ยวชาญทางด้านเครื่องแต่งกายโนรา
3. สุปัทธน์ นาคเสน ผู้เชี่ยวชาญทางด้านเครื่องแต่งกายโนรา
4. ลักษณ์า เล็กพุ่ม ศิลปินโนรา
5. สุขุมล สาระเกษตริณ ผู้เชี่ยวชาญด้านการออกแบบเครื่องประดับเชรามิก

วิธีการดำเนินการวิจัย

Research1 [R1] มีขั้นตอนดังนี้

1. ศึกษาภูมิหลังของเครื่องแต่งกายโนรา ตลอดจนกระบวนการทำรูปแบบในการแสดง จากตำรา ภาพถ่ายโบราณ เพื่อสร้างข้อกำหนดในการสร้างสรรค์เครื่องประดับสำหรับโนราตัวนาง เพื่อการพัฒนาแบบของการสร้างสรรค์เครื่องประดับสำหรับเครื่องแต่งกายโนราตัวนางได้อย่างเหมาะสม โดยการสัมภาษณ์ สังเกต และลองปฏิบัติ

2. วิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสัมภาษณ์ เพื่อสร้างข้อกำหนดในการออกแบบเครื่องประดับโนราตัวนาง

Development1 [D1] มีขั้นตอนดังนี้

1. กำหนดแนวทางการออกแบบ เพื่อนำไปสู่ขั้นตอนการออกแบบ โดยการศึกษางานตัวอย่าง เพื่อกำหนดแนวทางการออกแบบ

2. ค้นหาอารมณ์และความรู้สึกของงานออกแบบ จากนั้นจึงกำหนดแรงบันดาลใจในการออกแบบและแนวความคิดรวบยอด

3. สร้างภาพแบบร่างจากแนวความคิดเริ่มต้น (initial design) พัฒนาภาพแบบร่าง

4. ทดลองวัสดุเพื่อใช้สร้างเครื่องประดับโนรา

5. สร้างงานต้นแบบจากวัสดุที่ได้จากการทดลอง

Research2 [R2] นำผลงานหรือชิ้นงานที่ได้มาทดลองใช้กับการแสดง โดยนำไปให้ศิลปินโนรา จำนวน 10 คนสวมใส่และตอบแบบสอบถามความพึงพอใจ เพื่อนำมาพัฒนาและปรับปรุงแก้ไขชิ้นงานตามความเหมาะสม

Development2 [D2] นำผลงานหรือชิ้นงานที่ปรับปรุงแล้วจาก [R2] ไปทดลองใช้กับกลุ่มตัวอย่าง วิเคราะห์และอภิปรายผล ประชุมกลุ่มสนทนาเพื่อปรับปรุงเป็นครั้งสุดท้าย และนำเสนอผลงาน

ผลการวิจัย

1. การสร้างข้อกำหนดในการออกแบบ

จากการสัมภาษณ์ข้อมูลเบื้องต้นจากครูธรรมนิตย์ นิคมรัตน์ ผู้เชี่ยวชาญด้านเครื่องแต่งกายโนรา และเป็น

ผู้สืบทอดการรำโนราของท่านขุนอุปถัมภ์นรากร ซึ่งมีประสบการณ์ทางด้านนาฏศิลป์ท้องถิ่นภาคใต้กว่า 40 ปี และมีความคุ้นเคยกับเครื่องแต่งกายโนรามายาวนาน จากคำสัมภาษณ์ครูธรรมนิตย์ได้กล่าวว่า จากการขุดค้นหลักฐานทางประวัติศาสตร์เคยพบชิ้นส่วนเครื่องประดับที่ทำจากดินเผา แต่ลักษณะที่พบส่วนใหญ่เป็นลูกปัด ซึ่งแสดงให้เห็นว่าลูกปัดที่ปรากฏในภาคใต้ก่อนจะพัฒนามาเป็นตัวเสื้อสมบูรณ์ จะมีพัฒนาการเป็นเครื่องประดับส่วนอื่นมาก่อน ส่วนหนึ่งได้รับอิทธิพลจากต่างชาติ ซึ่งมาติดต่อกันมาจนกระทั่งได้มีวิธีการปรับปรุงยุค ทำให้ลูกปัดขึ้นมาใหม่ตามวัสดุที่มีในท้องถิ่นของยุคสมัยนั้น จนมีลูกปัดใช้ทำเป็นผลิตภัณฑ์ต่าง ๆ ตลอดจนทำเป็นเครื่องประดับในเวลาต่อมา (Nikomrat, Interview, 2020)

จากการศึกษาเครื่องแต่งกายโนราตัวนางในอดีต พบว่าโนราตัวนางจะใส่เครื่องแต่งกายไม่มีการสวมใส่เสื้อท่อนบน จึงใส่แต่เพียงเครื่องประดับ ประกอบด้วย สังกวาล 2 เส้น จากหลักฐานภาพจิตรกรรมโนราชายหญิงบนฝาผนังในอุโบสถวัดเกาะแก้วสุทธาราม จังหวัดเพชรบุรี เป็นภาพนางพระเมรุพระพุทธรเจ้า มีภาพมหรสพหลายชนิด เช่น ต่อยมวย โขนและโนรา โดยในภาพจะมีโนราหญิงชายกำลังรำรำพร้อมกับสวมเทริด สวมหาง เล็บงอน มีกำไลรัดข้อมือและต้นแขน ฝ่ายหญิงเปลือยอก แต่ดูโดยรวมแล้วก็เหมือนกับเครื่องแต่งกายของโนราในปัจจุบัน โนราจะสวมชุดลูกปัดปิดร่างกายส่วนบนบริเวณไหล่และลำตัวด้านข้างเพียงบางส่วน ซึ่งยังไม่ปิดลำตัว ไม่มิดชิดเหมือนในปัจจุบัน เครื่องลูกปัดนี้ใช้เหมือนกันทั้งตัวนายโรงและตัวนาง แต่มีช่วงหนึ่งที่คณะชาตรีในมณฑลศรีธรรมราชใช้อันทรธนู ชับทรวง (ทับทรวง) ปีกเหินงา แทนเครื่องลูกปัดสำหรับตัวยืนเครื่อง ปีกนกแอ่นหรือปีกเหินงา มักทำด้วยแผ่นเงินเป็นรูปคล้ายนกนางแอ่นกำลังกางปีก ใช้สำหรับโนราใหญ่หรือตัวยืนเครื่อง สวมติดกับสังวาลอยู่ระดับเหนือสะเอวด้านซ้ายและขวาคล้ายดาบทิศของละคร ชับทรวงหรือทับทรวงหรือดาบ สำหรับสวมห้อยไว้ตรงทรวงอก นิยมทำด้วยแผ่นเงินเป็นรูปคล้ายขนมเปียกปูน สลักเป็นลวดลาย (Changsan, 2017: 95-96) เครื่องประดับโนราส่วนใหญ่ล้วนสร้างสรรค์จากความเป็นประณีตศิลป์ที่งดงามของภูมิปัญญาของคนในท้องถิ่น ที่มาจากฝีมือทางช่างทอผ้า เครื่องถม แกะสลัก ปัจจุบันภูมิปัญญาดังกล่าวถูกลืมนำไป เนื่องจากเป็นสิ่งที่ตกยุคสมัยและเริ่มถูกความเจริญในด้านวัตถุและเทคโนโลยีเข้ามาแทนที่ จึงเปลี่ยนแปลงวิถีชีวิตและขาดคนสืบทอดงานช่างฝีมือ

ผู้วิจัยพบว่าเครื่องแต่งกายโนราตัวนางได้มีการเปลี่ยนแปลงตั้งแต่เริ่มมีโนราผู้หญิงเกิดขึ้น เครื่องแต่งกายโนราจึงได้มีการพัฒนาและสร้างขึ้นเพื่อให้เหมาะสมกับผู้แสดงที่เป็นผู้หญิง จึงปิดลำตัวมิดชิด จากส่วนที่เป็นเพียงเครื่องประดับจึงกลายมาเป็นเครื่องแต่งกาย จึงไม่ได้แสดงให้เห็นถึงสัดส่วนและบุคลิกของความเป็นตัวนาง ขาดคุณค่าทางสุนทรียภาพในนาฏกรรม ซึ่งในบริบททางนาฏกรรมของโนราตัวนางต้องแสดงถึงความงาม อ่อนช้อย แต่ยังคงสง่างาม มั่นคง แข็งแรง ฉับไวและดูมีพลัง แต่ในยุคปัจจุบันนี้

การแสดงได้เปลี่ยนรูปแบบออกไป จึงส่งผลกระทบต่อเลือกใช้เครื่องแต่งกาย ทำให้ขาดความเป็นอันหนึ่งอันเดียวกันและไม่ส่งเสริมบุคลิกของตัวนาง จากข้อค้นพบเหล่านี้ ผู้วิจัยจึงค้นหาแนวทางการพัฒนาการสร้างสรรค์เครื่องประดับและเครื่องแต่งกายโนราตัวนางด้วยการวิเคราะห์ตีความจากการสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญและกลุ่มเป้าหมาย เพื่อให้ได้คำรหัสหรือคำสำคัญที่จะนำมาใช้กำหนดอารมณ์และความรู้สึกของงานออกแบบ ดังตารางที่ 1

ตารางที่ 1 การวิเคราะห์คำสำคัญที่แสดงความคาดหวังจากกลุ่มเป้าหมายและจากคุณลักษณะเครื่องประดับโนรา

ลักษณะจิตภาพที่กลุ่มเป้าหมายปรารถนา จากเครื่องประดับโนราตัวนาง	คำสำคัญที่สื่อถึงคุณลักษณะของเครื่องประดับโนราตัวนาง
Dynamic and Active (เคลื่อนไหว, ว่องไว)	Feminine (ดูเป็นผู้หญิง, อ่อนหวาน)
Cultured (มีวัฒนธรรม)	Fascinating (มีเสน่ห์, งดงาม)
Noble and Elegant (สูงส่งทรงเกียรติ)	Graceful (สง่างาม)
Aristocratic (ดูสูงส่ง, เป็นชนชั้นสูง)	Noble and Elegant (สูงส่งทรงเกียรติ)

ข้อค้นพบจากการศึกษาเครื่องแต่งกายโนราตัวนาง (ละคร) คือ 1) การรำโนราตัวนางไม่ได้ตั้งวง เหลี่ยมและไม่ฉีกขาเท่าโนราตัวพระ เพราะเป็นการแสดงลีลาอันอ่อนช้อย บ่งบอกถึงธรรมชาติของสตรีเพศถึงแม้ว่าจะเป็นผู้ชายสวมบทรำเป็นตัวนาง ลักษณะท่าของการรำจึงส่งผลต่อการออกแบบเครื่องแต่งกายและเครื่องประดับโนราตัวนาง 2) ด้วยธรรมชาติของสตรีเพศอีกเช่นกันที่ทำให้มีการประดับประดาร่างกายและเสื้อผ้าอาภรณ์เพิ่มขึ้น อีกทั้งเทริดของตัวนางหรือเทริดตัวเมียจะมีลักษณะเตี้ยกว่ายอดเทริดของตัวพระ และเพดานเทริดจะผายออก เพิ่มรายละเอียดของกรอบหน้าที่เป็นสัญลักษณ์ของโนราตัวนาง

จากตารางที่ 1 การวิเคราะห์คำสำคัญข้างต้นจะเป็นการกำหนดงานออกแบบที่ได้จากการสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญทางด้านเครื่องแต่งกายโนราสามารถเลือกจับคู่เป็นคำรหัสอารมณ์และความรู้สึกของงานออกแบบ เพื่อตีความอย่างเป็นรูปธรรม บ่งบอกอัตลักษณ์ความเป็นตัวนางในบริบททางนาฏกรรมผ่านคุณค่าความงามที่สะท้อนรสนิยมอันสูงส่ง คือ Cultured - Aristocratic - Feminine และ Noble and Elegant ความงามงดงามอย่างประณีตที่แตกต่าง แต่เรียบง่ายน่าดึงดูดอย่างมีเสน่ห์

จากนั้นผู้วิจัยจึงนำคำรหัสอารมณ์และความรู้สึกที่ได้จากการสัมภาษณ์มาวิเคราะห์ตีความและเทียบเคียงกับทฤษฎีสีอ้างอิงลักษณะทางกายภาพบอกบุคลิกภาพและอารมณ์ของ ชิเกโนบุ โคบายาชิ (Shigenobu Kobayashi) จึงได้ชุดสีเพื่อนำไปใช้ในการออกแบบ ดังตารางที่ 2

2. การกำหนดแนวทางการออกแบบ

แนวทางการออกแบบเครื่องประดับสำหรับเครื่องแต่งกายโนราตัวนาง เครื่องประดับควรมีรูปปลั๊กชนที่เกิดจากรูปทรงโครงสร้างกึ่งสามมิติ คงไว้ด้วยความสวยงามตามวัฒนธรรมแสดงออกถึงบุคลิกความเป็นตัวนางในบริบททางนาฏกรรม เพื่อให้ผลิตภัณฑ์สามารถใช้งานได้กับทุกโอกาส สร้างคุณค่าด้วยงานฝีมือจากการร้อยเรียง เพื่อตอบสนองความต้องการด้านจิตใจหรือสื่อถึงภาพลักษณ์ของโนราตัวนาง จึงนำไปสู่การวิเคราะห์แรงบันดาลใจและแนวความคิดรวบยอดในการออกแบบ

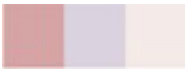
3. แรงบันดาลใจในการออกแบบ

งานประดิษฐ์ใบตองและดอกไม้สด เป็นเอกลักษณ์ทางวัฒนธรรมของไทยที่คนไทยและคนต่างชาติยอมรับความ เป็นศิลปะที่ละเอียดอ่อน เช่น ใบกล้วยและกาบกล้วยมา ประดิษฐ์เป็นบายศรี กระทงดอกไม้วี กระทงลอย พานพุ่ม

เครื่องแขวน ตกแต่งประดับประดาด้วยดอกไม้สดที่นำมาร้อยกรองเป็นรูปแบบต่าง ๆ อย่างวิจิตรบรรจง แสดงให้เห็นถึงวิถีชีวิตและภูมิปัญญาของผู้หญิง งานประดิษฐ์ใบตองและดอกไม้สดเป็นงานประณีตศิลป์ของไทยที่มีความละเอียดอ่อน สลับซับซ้อนและทำได้ยาก งานศิลปะดอกไม้ประดิษฐ์มักพบตามแหล่งอารยธรรมโบราณ เช่น ภาพวาดฝาผนัง งานปูนปั้นตามสถาปัตยกรรมต่าง ๆ หลักฐานเก่าแก่ที่สุดเกี่ยวกับดอกไม้ประดิษฐ์ที่พบในประเทศไทย คือ งานศิลปะ

ปูนปั้น โดยจะปั้นเป็นลวดลายของดอกไม้ประดับตามสถาปัตยกรรม จากการศึกษาเทคนิคและวิธีการประดิษฐ์งานใบตองและดอกไม้สดเป็นการนำชิ้นส่วนย่อยของดอกไม้มาประกอบให้เป็นผลงานสร้างสรรค์เหมือนการทำเครื่องแต่งกายของโนราที่มีชิ้นส่วนย่อย คือ ลูกปัด นำมาผสมผสาน ร้อยเรียงเป็นลวดลายจนเกิดเป็นเครื่องแต่งกาย ผู้วิจัยจึงต้องการประยุกต์ใช้งานประดิษฐ์ใบตองและดอกไม้สดกับเครื่องประดับโนรา

ตารางที่ 2 การวิเคราะห์คำรหัสสอารมณ์และความรู้สึกกับทฤษฎีสีของโคบายาชิสำหรับเครื่องแต่งกายและเครื่องประดับโนราตัวนาง

สีอ้างอิงลักษณะคำรหัสสอารมณ์และความรู้สึก			
คำรหัส	สีอ้างอิงลักษณะ	คำรหัส	สีอ้างอิงลักษณะ
1. เคลื่อนไหว ว่องไว		5. ดูเป็นผู้หญิง อ่อนหวาน	
2. มีวัฒนธรรม		6. มีเสน่ห์ หึงดงาม	
3. สูงส่ง ทรงเกียรติ		7. สง่างาม	
4. ดูสูงส่ง เป็นชนชั้นสูง		8. อลังการ หูหรา	

4. การวิเคราะห์แรงบันดาลใจ

การประยุกต์งานประดิษฐ์ใบตองและดอกไม้สดเพื่อนำไปใช้เป็นแนวทางในการออกแบบเครื่องประดับมีรูปลักษณะที่เกิดจากรูปทรงโครงสร้างกึ่งสามมิติ แต่งแต้มด้วยความสวยงามตามวัฒนธรรม แสดงออกถึงบุคลิกความเป็นตัวนางในบริบททางนาฏกรรม เพื่อให้ผลิตภัณฑ์สามารถใช้งานได้กับทุกโอกาส เพื่อตอบสนองความต้องการด้านจิตใจหรือสื่อถึงภาพลักษณ์ของโนราตัวนาง จึงนำองค์ต่าง ๆ ของงานประดิษฐ์ใบตองและดอกไม้สดมาตีความ ได้ดังนี้

รูปทรง จากเครื่องแขวน ระบายทรงเครื่อง รูปทรงของงานออกแบบจะเป็นรูปทรงธรรมชาติและรูปเรขาคณิตที่นำมาต่อประกอบกันระหว่างเส้นโค้งมนที่ดูอ่อนช้อยกับเส้นตรงในรูปทรงสามเหลี่ยมที่ดูแข็งแกร่งให้เข้ากันอย่างลงตัว เป็นการผสมผสานรูปทรงที่แตกต่างแต่ลงตัวเมื่ออยู่ด้วยกัน

สี จากพานรูปเทียนแพ สีที่ได้จะเป็นสีโทนเย็นและสีโทนกลาง โดยเลือกใช้สีคู่ตรงข้ามเพื่เน้นหรือตัดเส้นขอบให้วัตถุมีความเด่นชัด การไล่โทนสีจากอ่อนไปแก่ทำให้รู้สึกไม่แข็งกระด้างและเกิดความกลมกลืนลงตัว

ลวดลายหรือพื้นผิวการตกแต่ง จากการพับกลีบดอกไม้ที่นำมาเย็บซ้อนทับกัน ทำให้เกิดลายนูนคล้ายการตุ่นลาย

จากรายละเอียดงานประดิษฐ์ใบตองและดอกไม้สดจึงนำมาวิเคราะห์ตีความในงานออกแบบส่วนต่าง ๆ ของเครื่องประดับได้ คือ การใช้รูปทรงของเครื่องแขวนไทยการจับจีบใบตอง สีจากพานดอกไม้ไปสู่การนำไปประยุกต์ใช้กับเครื่องประดับ ดังภาพที่ 2

5. แนวความคิดรวบยอดในการออกแบบ

“เย็บปักถักร้อย” เป็นการผสมผสานและเล่นคำเพื่อสื่อความหมายระหว่างคำว่า เย็บปักถักร้อย และ ถักร้อย

คำว่า “เย็บปักถักร้อย” อาจหมายถึง การรวบรวมเอาศิลปะหลาย ๆแขนงของทางปักถักร้อยได้มาใช้ในการสร้างสรรค์ผลงาน เพื่อสื่อให้เห็นถึงการใช้เทคนิคที่นำมาประยุกต์ในการขึ้นรูปเครื่องประดับด้วยการผสมผสานวัสดุบนรูปทรงทั้งสามมิติ

ที่หลากหลายรูปแบบ และสามารถจัดวางได้หลายตำแหน่งหลายทิศทาง การซ้อนทับอยู่ภายในโครงสร้างทำให้เกิดมิติพื้นที่ว่างภายในและภายนอกที่น่าสนใจ ภายใต้อารมณ์และความรู้สึกของงานออกแบบ

ภาพที่ 2 การวิเคราะห์ตีความงานประดิษฐ์ใบทองและดอกไม้สด (ที่มา : Satabodin Khianprasoeet)

เซรามิกเป็นเครื่องใช้สอยที่รับใช้มนุษย์ตั้งแต่ก่อนประวัติศาสตร์และได้พัฒนาการในด้านประโยชน์ใช้สอยกรรมวิธีการผลิต ตลอดจนวัตถุดิบ เพื่อเป็นที่ยืนยันว่าอารยธรรมต่าง ๆ ผ่านเซรามิก ในยุคโบราณมักมีการค้นพบสิ่งของที่เป็นเซรามิกอยู่ตามหลุมฝังศพ ซึ่งจะมีทั้งภาชนะและเครื่องประดับ เช่น ลูกปัดฝังปูนอยู่ด้วย จึงเป็นความเชื่อของมนุษย์ที่เห็นได้ชัดในด้านศาสนา พิธีกรรม ศาสนศาสตร์อีกเซรามิกถูกนำมาใช้ในด้านความเชื่อเกี่ยวกับโชคลางเป็นเครื่องประดับร่างกายตามแต่ความเชื่อของแต่ละวัฒนธรรม เนื่องจากเซรามิกเป็นวัตถุที่สามารถทนต่อความร้อน และทนต่อสภาวะการเปลี่ยนแปลงของอุณหภูมิและการกัดกร่อนจากกรดจึงไม่เป็นสนิม เสียงที่ก้องกังวานซึ่งคุณสมบัติเหล่านี้เป็นข้อดีของเซรามิกจึงได้มีการพัฒนาให้เกิดรูปแบบผลิตภัณฑ์ใหม่ตามเจริญก้าวหน้าของเทคโนโลยีในแต่ละยุคสมัย โดยมีกระบวนการในการผลิตดังนี้

5.1 กรรมวิธีการผลิต

ดินที่สามารถนำมาใช้ในการทำเซรามิกมีหลายประเภทแบ่งได้หลายวิธี เช่น ดินเผาไฟต่ำ ไฟกลาง ไฟสูง มีชื่อเรียกแตกต่างกันไป เช่น เอิร์ธเทนแวร์ เทอราคอตตา สโตนแวร์ เป็นต้น แต่เนื่องจากการวิจัยครั้งนี้ต้องการใช้ดินที่มีความแกร่งและมีเนื้อสีขาวเพื่อให้สีสันทองขึ้นงานมีความสดใส การเลือกเนื้อดินสำหรับผลิตภัณฑ์ที่จะใช้สร้างสรรค์เครื่องประดับเซรามิก อาจจะต้องคำนึงถึงจุดสุกตัว

ของเนื้อดินที่ทำต้นแบบผลิตภัณฑ์และการหดตัวหลังการเผา ผู้วิจัยได้ทำการทดลอง เพื่อหาความเหมาะสมของดิน โดยเลือกใช้เนื้อดินสำหรับการขึ้นรูป ซึ่งจะเป็นดินที่ใช้กันทั่วไป หาง่าย ราคาไม่แพงและเป็นที่รู้จักอย่างแพร่หลาย

1) เนื้อดินปั้น RHA ความยาว 9.1 เซนติเมตร หดตัว 9% ลักษณะของเนื้อดินมีความหยาบเป็นเม็ดทรายเล็ก ๆ กระจายตัว มีการหดตัวน้อย

2) เนื้อดินปั้น Light clay ความยาว 8.9 เซนติเมตร หดตัว 11% ลักษณะของเนื้อดินมีความเรียบเนียนเป็นเนื้อเดียวกัน บิดเบี้ยวเล็กน้อยและหดตัวปานกลาง

3) เนื้อดินปั้น VCE ความยาว 8.6 เซนติเมตร หดตัว 14% ลักษณะของเนื้อดินมีความเรียบเนียนละเอียด การบิดเบี้ยวเล็กน้อยและหดตัวปานกลาง

4) เนื้อดินปั้น KEANE ความยาว 8.4 เซนติเมตร หดตัว 16% ลักษณะของเนื้อดินมีผิวมัน มีความเรียบเนียนมาก มีการบิดเบี้ยวพอสมควร มีการหดตัวสูงสุด

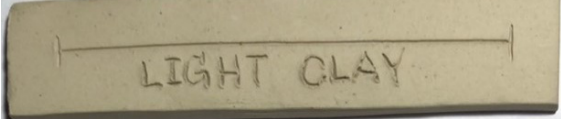
จากข้อมูลเนื้อดินที่กล่าวมาข้างต้น ผู้วิจัยได้นำมาทดลองเพื่อเปรียบเทียบคุณสมบัติและคัดเลือกเนื้อดินที่จะนำมาใช้สร้างสรรค์เครื่องประดับที่เหมาะสม จึงได้ผลสรุปดังตารางที่ 3

ผลการทดลองเนื้อดินทำให้ทราบถึงการหดตัวของดินแต่ละชนิด ซึ่งการรู้เปอร์เซ็นต์การหดตัวจะทำให้กำหนดขนาดที่เหมาะสมที่จะออกแบบและขึ้นรูปงานได้ ซึ่งการหดตัวของดินทั้ง 4 ชนิดอยู่ในระดับที่ใช้ทำงานได้ และดินที่เป็นเนื้อเดียวกัน มีความหนาแน่นสูงเหมาะกับการนำมาใช้ทำ

เครื่องประดับได้ดี เนื่องจากสามารถเก็บรายละเอียดของ ลวดลายชัดเจนที่สุด คือ ดิน KEANE, VCE และ Light clay ส่วนดิน RHA แม้มีการหดตัวน้อยมาก แต่ใช้ไม่ได้กับการสร้างเครื่องประดับ เนื่องจากมีสีเข้มเกินไป เนื้อไม่ค่อยละเอียด และหากนำฟองน้ำเปียกมาลูบตกแต่งรายละเอียด

อาจทำให้เม็ดขึ้นมาบนหน้าของพื้นผิว และเกิดพื้นผิวที่ ขรุขระไม่เรียบเนียน อาจไม่เหมาะสมกับการทำเครื่องประดับ ส่วนสีของเนื้อดินนั้น ดิน KEANE และ VCE มีสีขาวที่สุดและดินทั้งสองชนิดนี้มีสีขาวที่ใกล้เคียงกัน ส่วนดิน Light clay ให้สีขาวครีม ดิน RHA สีขาวอมเหลือง

ตารางที่ 3 สรุปผลการทดลองเนื้อดิน

สรุปผลการทดลองสีและการหดตัวของเนื้อดิน				
เนื้อดิน	สี	ความยาว	การหดตัว	ลักษณะ
	ขาวอมเหลือง	9.1 ซม.	9%	ผิวหยาบ หดตัวน้อย
	ขาวครีม	8.9 ซม.	11%	เรียบเนียน หดตัวปานกลาง
	ขาวขำ	8.6 ซม.	14%	เรียบเนียน หดตัวปานกลาง
	ขาวสว่าง	8.4 ซม.	16%	เรียบเนียน หดตัวสูง

การขึ้นรูป ในงานเซรามิกมีหลายกรรมวิธีขึ้นอยู่กับจุดประสงค์ในการสร้างสรรค์ผลงานและขึ้นอยู่กับประเภทของงานด้วย ในการวิจัยนี้ ใช้กรรมวิธีการขึ้นรูปอย่างง่ายที่สุดด้วยการกดดินลงบนแม่พิมพ์

การเผา หมายถึง "...การเพิ่มอุณหภูมิให้แก่ผลงานดิน โดยกระบวนการและบรรยากาศที่เหมาะสมเพื่อให้ผลงานมีความแข็งแกร่งและทนทานขึ้น..." (Leksawat, 2015: 69) การเผาสามารถแบ่งตามขั้นตอนและประเภท ได้ดังนี้

1) การเผาดิบ (bisque firing) เป็นการเผาครั้งแรกเมื่อภาชนะแห้งสนิทเพื่อไล่ความชื้นและสารอินทรีย์ออกไป ทำให้ภาชนะแกร่งในระดับที่เหมาะสมกับการเคลือบ และยังช่วยให้ลดข้อบกพร่องหรือตำหนิของเคลือบได้ดีกว่าการเผาเพียงครั้งเดียว การเผาดิบมักเผาที่อุณหภูมิ 900 องศาเซลเซียส เพื่อไล่คาร์บอนออกจากเนื้อดินให้หมด การเผา

ต้องเป็นไปอย่างช้า ๆ เพื่อป้องกันไม่ให้ภาชนะระเบิดแตก

2) การเผาเคลือบ (glaze firing) เป็นการเผาหลังจากการเผาดิบแล้วนำชิ้นมาเคลือบและนำเข้าไปเผาในเตาอีกครั้งหนึ่ง การเผาเคลือบ นอกจากจะเป็นขั้นตอนตกแต่งผลงานให้มีสีสนตามต้องการแล้ว ยังเป็นการช่วยป้องกันผิวดินไม่ให้ของเหลวและแก๊สไหลผ่านได้และง่ายต่อการทำความสะอาด การเผาเคลือบสามารถเร่งเผาได้ในตอนต้น เนื่องจากไม่มีการสูญเสียของน้ำในการเผาอีกแล้ว ในการวิจัยครั้งนี้ใช้การเผาเคลือบที่อุณหภูมิ 1,230 องศาเซลเซียส ขึ้นไปเพื่อความแกร่งของผลงาน

5.2 การสร้างภาพแบบร่างจากแนวความคิดในการออกแบบ

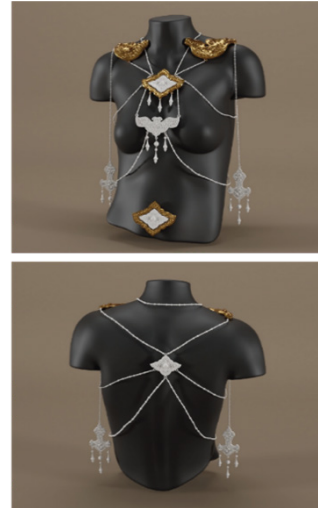
จากการศึกษาแนวทางการออกแบบเครื่องประดับจากเซรามิก ผู้วิจัยจึงได้ศึกษาองค์ประกอบการสร้างสรรค์และ

การออกแบบผลิตภัณฑ์ตัวอย่าง ตลอดจนถึงวิธีการประกอบสร้างผลงาน ตลอดจนรายละเอียดและความเรียบร้อยขั้นสุดท้ายและการศึกษาข้อจำกัดหรือคุณสมบัติของเซรามิกที่นำมาใช้ในการขึ้นรูป จึงได้สร้างภาพแบบร่างด้วย

โปรแกรมสามมิติ เพื่อให้ทราบถึงความเป็นไปได้ของงานออกแบบกับวัสดุที่ต้องการนำมาให้สร้างสรรค์ ทราบขนาดที่เหมาะสมและการจัดวางองค์ประกอบต่าง ๆ ดังภาพที่ 3 และ 4

ภาพที่ 3 ภาพจำลองชิ้นส่วนต่าง ๆ ของเครื่องประดับเซรามิก (ที่มา : Satabodin Khianprasoet)

ภาพที่ 4 ภาพการจัดวางเครื่องประดับเซรามิก (ที่มา : Satabodin Khianprasoet)

จากการออกแบบเครื่องประดับ และทดลองขึ้นรูปผลงานต้นแบบ ผู้วิจัยได้นำชิ้นงานตัวอย่างไปทดลองใช้กับกลุ่มตัวอย่างพร้อมทั้งประเมินผลการใช้งานเครื่องประดับโนราตัวนาง เพื่อให้กลุ่มตัวอย่างแสดงความคิดเห็นในประเด็น

ต่าง ๆ ที่เหมาะสมและตอบสนองต่อความต้องการของกลุ่มตัวอย่างตามกระบวนการออกแบบ จึงได้ผลการประเมินการทดลองปรากฏดังตารางที่ 4

ตารางที่ 4 แสดงผลการประเมินการทดลองใช้เครื่องประดับโนราจากศิลปินโนรา

ข้อคำถาม	กลุ่มตัวอย่างคนที่										ค่าเฉลี่ย ($\bar{x}$)
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	
1. รูปลักษณ์เครื่องประดับตอบสนองแรงบันดาลใจ	5	3	3	2	5	3	4	5	2	4	3.6
2. รูปลักษณ์เครื่องประดับมีความเหมาะสมกับการใช้งาน	4	3	4	2	4	4	3	4	1	4	3.3
3. เครื่องประดับสามารถใช้งานได้หลายแบบ ทำให้เกิดรูปแบบที่หลากหลายในการใช้งาน	3	4	3	4	4	4	2	4	4	3	3.5
4. รูปแบบเครื่องประดับตอบสนองลักษณะความชอบของกลุ่มเป้าหมายแสดงถึงความเป็นตัวนาง	4	3	2	3	4	4	3	3	4	4	3.4
5. เครื่องประดับที่ออกแบบมีรูปแบบที่แตกต่างจากเครื่องประดับที่มีอยู่เดิม	3	2	3	3	3	2	4	1	2	2	2.5

ตารางที่ 4 แสดงผลการประเมินการทดลองใช้เครื่องประดับโนราจากศิลปินโนรา (ต่อ)

ข้อคำถาม	กลุ่มตัวอย่างคนที่										ค่าเฉลี่ย ($\bar{x}$)
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	
6. เครื่องประดับที่ออกแบบมีแนวโน้มได้รับความนิยมที่สูงขึ้นกว่าเครื่องประดับที่มีอยู่เดิมสำหรับรูปแบบละครที่นิยมเล่นเป็นเรื่อง เป็นตอน	3	4	3	4	3	3	4	2	4	4	3.4
7. เครื่องประดับที่ออกแบบมีลักษณะพิเศษเฉพาะตัวส่งเสริมภาพลักษณ์ตัวนาง	3	3	2	4	3	4	3	3	3	4	3.2
8. เครื่องประดับที่ออกแบบมีแนวโน้มในการยกระดับงานหัตถศิลป์ผ่านทางโนราหรือนาฏกรรมรูปแบบอื่น ๆ	2	3	4	3	3	3	4	2	3	4	3.6
ค่าเฉลี่ยรวม											3.2

ผลการทดลองใช้เครื่องประดับโนราจากกลุ่มตัวอย่างทั้ง 10 คน มีผลค่าเฉลี่ยรวม 3.2 ประเด็นที่มีผลการประเมินสูงสุด คือ เรื่องรูปลักษณ์เครื่องประดับที่ตอบสนองแรงบันดาลใจและเครื่องประดับที่ออกแบบมีแนวโน้มในการยกระดับงานหัตถศิลป์ผ่านทางโนราหรือนาฏกรรมรูปแบบอื่น ๆ โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.6 และค่าเฉลี่ยน้อยที่สุดที่อยู่ในเกณฑ์ต้องปรับปรุง คือ เครื่องประดับที่ออกแบบมีรูปแบบที่แตกต่างจากเครื่องประดับที่มีอยู่เดิมมีค่าเฉลี่ยที่ 2.5 นอกจากนี้ กลุ่มตัวอย่างยังให้คำแนะนำเพิ่มเติมในการพัฒนาเครื่องประดับโดยอาจมีการใช้วัสดุโลหะมีค่าที่มีความแวววาวร่วมด้วยในการสร้างชิ้นงานด้วยการประดับเพิ่ม เพื่อให้ชิ้นงานดูมีราคาสูง ตอบสนองความต้องการของกลุ่มเป้าหมายให้ดูทรงคุณค่ามากยิ่งขึ้น หรืออาจเพิ่มความน่าสนใจของพื้นผิวให้หลากหลายด้วยการทดลองเลือกใช้วัสดุที่มีพื้นผิวที่แตกต่างจากร่องลึกและลายฉลุให้กระทบแสงเมื่อโดนไฟ

ข้อเสนอแนะที่ได้จากการทดลองใช้ผลงานการออกแบบเครื่องประดับสามารถเข้าได้กับทุกโอกาสที่นำไปใช้มีความประณีตในการออกแบบจากกรรมวิธีการผลิตผสมผสานกับงานหัตถศิลป์พื้นถิ่นที่ประณีตบรรจงของช่างฝีมือหัตถศิลป์ ซึ่งอาจต้องใช้เวลาในการสร้างสรรค์ผลงานที่ละเอียดอ่อน ทำให้เกิดคุณค่าด้วยความแตกต่างเฉพาะตัวในแต่ละชิ้นจากวัสดุ ลวดลาย สี สันตามความต้องการของกลุ่มผู้ใช้งาน หรือการปรับเปลี่ยนตามความต้องการของกลุ่มผู้ใช้งานได้ดี และมีลักษณะ “ความพิเศษเฉพาะ แปลกใหม่” ซึ่งส่งผลให้เกิดคุณลักษณะ

“สัญลักษณ์นิยม” สำหรับตัวผู้สวมใส่แสดงออกถึงบุคลิกความเป็นตัวนาง ผ่านคุณค่าความงามตรงที่สะท้อนให้เห็นถึงรสนิยม

สรุปผลการวิจัย

การสร้างสรรค์ผลงานในการวิจัยนี้ ควรมีรูปลักษณะที่สวยงามบ่งบอกความเป็นบุคลิกของโนราตัวนาง ที่เกิดจากการสร้างสรรค์ด้วยงานฝีมือ และสามารถปรับเปลี่ยนให้เกิดลักษณะเฉพาะชิ้นงาน เพื่อสร้างลักษณะเฉพาะที่ตอบสนองความต้องการด้านจิตใจของกลุ่มเป้าหมาย หรือสื่อถึงภาพลักษณ์ตามที่กลุ่มเป้าหมายปรารถนา โดยมีคุณลักษณะเฉพาะของเครื่องประดับสำหรับงานนาฏกรรมที่สำคัญ ได้แก่ “คุณค่าทางสุนทรียภาพ” จากการออกแบบให้รูปทรงเรียบง่ายแต่ดูทรงคุณค่า เพื่อให้เครื่องประดับสามารถเข้าได้กับทุกโอกาสที่นำไปใช้ มีความประณีตในการออกแบบจากกรรมวิธีการผลิต ผสมผสานกับงานหัตถศิลป์ที่ประณีตบรรจงของช่างฝีมือหัตถศิลป์ ที่อาจต้องใช้เวลาในการสร้างสรรค์ผลงานที่ละเอียดอ่อน ทำให้เกิดคุณค่าด้วยความแตกต่างเฉพาะตัวในแต่ละชิ้นจากวัสดุ ลวดลาย สี สันตามความต้องการของกลุ่มผู้ใช้งาน หรือการปรับเปลี่ยนตามความต้องการของกลุ่มผู้ใช้งานได้ และมีลักษณะ “พิเศษเฉพาะ แปลกใหม่” ซึ่งส่งผลให้เกิดคุณลักษณะ “สัญลักษณ์นิยม” อันเป็นอัตลักษณ์ของโนราสำหรับตัวผู้สวมใส่แสดง บ่งบอกถึงบุคลิกความเป็นผู้หญิง ที่ต้องการแสดงภาพลักษณ์ของตนเองที่พิเศษ และแตกต่างให้ประจักษ์ ผ่านคุณค่าความงาม สะท้อนให้เห็นถึงรสนิยมอันสูงส่ง

การปรับเปลี่ยนรูปแบบและวัสดุในการขึ้นรูปจากแบบเดิมที่เป็นโลหะด้วยการประยุกต์เทคนิคต่าง ๆ จะทำให้เกิดโครงสร้างเป็นตัวกำหนดรูปทรงผลิตภัณฑ์ แล้วนำมาร้อยเรียง หรือสลับสับเปลี่ยนตำแหน่งของชิ้นผลิตภัณฑ์ที่สอดคล้องกับรูปแบบการใช้งานของกลุ่มเป้าหมายในแต่ละโอกาสของการแสดง

ดังนั้น แนวทางการออกแบบเครื่องประดับจากเซรามิกสำหรับโนราตัวนางเป็นผลิตภัณฑ์ ควรมีรูปลักษณะที่เกิดจากรูปทรงโครงสร้างสามมิติที่เรียบง่าย สร้างคุณค่าด้วยงานฝีมือจากการเรียงร้อย หรือถักให้เกิดลวดลายลงบนโครงสร้างทั้งลวดลายทึบและโปร่ง เพื่อตอบสนองความต้องการด้านจิตใจหรือสื่อถึงภาพลักษณ์ที่ปรารถนา และสร้างลักษณะพิเศษแตกต่างให้กับเครื่องประดับด้วยการสร้างลักษณะเฉพาะส่วนบุคคลหรือการสร้างลักษณะเฉพาะชิ้นงาน สามารถเพิ่มสีสันบนลวดลายในเครื่องประดับตามความต้องการของผู้ใช้งาน เช่น การระบายสีลงบนลวดลายเพื่อให้สีฝังลงไปในเรื่อง หรือการสอดแทรกวัสดุอื่นลงในลวดลาย หรือการปรับเปลี่ยน ต่อประกอบชิ้นงาน เป็นต้น

โครงสร้างที่มีรูปลักษณะที่เรียบง่ายนี้ จะเน้นสัดส่วนที่เหมาะสมให้คงความคลาสสิกแบบร่วมสมัย ประกอบกับการศึกษาตัวอย่างผลิตภัณฑ์เครื่องประดับเซรามิกที่มีรูปทรงที่ไม่ซับซ้อนมากนัก จึงสอดคล้องกับแนวทางการออกแบบข้างต้น สามารถสรุปรูปทรงที่เหมาะสม คือ เป็นรูปทรงที่ลัดให้เหลือเพียงโครงสร้างกรอบนอก เป็นรูปทรงอิสระที่โค้งมนสามารถจัดวางรูปทรงได้หลายทิศทาง และมีลักษณะมันวาวแบบเล่นแสงไฟบางจุด นอกจากนี้ การสร้างลวดลายให้เป็นเพียงโครงสร้างกรอบนอก ทำให้ลดความแข็งกระด้างของชิ้นงาน เป็นกรอบรอบนอกให้กับวัตถุ เป็นการสร้างมิติความซับซ้อน และเกิดการเน้นเครื่องประดับเซรามิกให้เด่นชัดขึ้น จากนั้นสร้างคุณค่าด้วยงานฝีมือจากการเรียงร้อย หรือถักให้เกิดลวดลายลงบนโครงสร้างทั้งลวดลายทึบและโปร่ง อีกทั้งเพื่อตอบสนองความต้องการด้านจิตใจหรือสื่อถึงภาพลักษณ์ที่ปรารถนาให้กับกลุ่มเป้าหมาย การเรียงร้อย หรือถักที่เป็นงานหัตถศิลป์ทำมือสามารถสร้างลักษณะพิเศษให้กับเครื่องประดับด้วยการสร้างลักษณะเฉพาะส่วนบุคคล เช่น ลวดลายหรือสีที่แตกต่างกัน หรือการสอดแทรกวัสดุอื่นลงในลวดลาย หรือการปรับเปลี่ยน ต่อประกอบชิ้นงาน เป็นต้น

แรงบันดาลใจสำหรับการออกแบบ จึงเป็นแรงบันดาลใจที่มีรูปทรงธรรมชาติแบบเหนือจริง ที่กลุ่มเป้าหมายสนใจและให้ความสำคัญในการแสดงออกถึงสถานะในทางนาฏกรรม ความเป็นผู้หญิง ความอ่อนช้อยอ่อนหวานที่สะท้อนถึง

รสนิยมอันสูงส่ง แต่มีความเป็นวัฒนธรรม ซึ่งแรงบันดาลใจที่เหมาะสม คือ งานประดิษฐ์ใบตองและดอกไม้สด ที่ลักษณะเป็นรูปทรงธรรมชาติแบบเหนือจริง นำมาประยุกต์ให้เกิดเป็นรูปทรงที่วิจิตรบรรจงมากขึ้น แสดงถึงความเป็นวัฒนธรรม และลดทอนให้เหลือเพียงโครงสร้างกรอบนอก เพื่อให้สามารถใช้รูปทรงได้หลากหลายรูปแบบ ทำให้เกิดความน่าสนใจเมื่อนำไปใช้ในโอกาสต่าง ๆ และดูแปลกตาขึ้น สร้างมิติ ความซับซ้อน และการเน้นส่วนที่เป็นเซรามิกให้เด่นชัดด้วยกรอบจากวัสดุอื่นมาประยุกต์ จากแนวทางการสร้างรูปทรงที่จัดวางซ้อนทับในระนาบเดียวกัน ภายใต้แนวความคิดรวบยอดในการออกแบบ “เย็บปักถักร้อย” เป็นการผสมผสาน เพื่อสื่อให้เห็นถึงการใช้เทคนิคที่มาประยุกต์ในการขึ้นรูปผลิตภัณฑ์บนรูปทรงธรรมชาติแบบเหนือจริงจากแรงบันดาลใจ รูปทรงที่จะทำให้เกิดส่วนว่าส่วนโค้งที่ซ้อนทับอยู่ในโครงสร้าง เกิดมิติด้านในด้านนอกที่น่าสนใจ โดยมีอารมณ์และความรู้สึกของงานออกแบบ คือ Cultured - Aristocratic - Feminine และ Noble and Elegant ความงดงามอย่างประณีตที่แตกต่าง แต่เรียบง่าย น่าดึงดูดอย่างมีเสน่ห์

กระบวนการทดลองด้านเซรามิก ตัวเนื้อดินมีการหดตัวของดินแต่ละชนิด ซึ่งหากรู้เปอร์เซ็นต์การหดตัวจะทำให้กำหนดขนาดที่เหมาะสมที่จะออกแบบและขึ้นรูปงานได้ เนื้อดินที่เป็นเนื้อเดียวกันมีความหนาแน่นสูงเหมาะกับการนำมาใช้ทำเครื่องประดับได้ดีเนื่องจากสามารถเก็บรายละเอียดของลวดลายชัดเจนที่สุด คือ ดิน KEANE, VCE, และ Light clay ส่วนดิน RHA แม้มีการหดตัวน้อยมาก แต่ใช้ไม่ได้กับการสร้างเครื่องประดับ เนื่องจากมีสีเข้มเกินไป เนื้อไม่ค่อยละเอียด และหากนำฟองน้ำเปียกมาลูบตกแต่งลายละเอียด อาจทำให้เม็ดขึ้นมาบนหน้าของพื้นผิว และเกิดพื้นผิวที่ขรุขระไม่เรียบเนียนอาจไม่เหมาะสมกับการทำเครื่องประดับ ส่วนสีของเนื้อดินนั้น ดิน KEANE และ VCE มีสีขาวที่สุด และดินทั้งสองชนิดนี้มีสีขาวที่ใกล้เคียงกัน ส่วนดิน Light clay ให้สีขาวครีม ดิน RHA สีขาวอมเหลือง จากนั้นได้นำชิ้นงานตัวอย่างไปทดลองใช้กับกลุ่มตัวอย่าง พร้อมทั้งประเมินผลการใช้งานเครื่องประดับโนราตัวนาง โดยกลุ่มตัวอย่างทั้ง 10 ท่าน มีผลค่าเฉลี่ยรวม 3.2 โดยผลการประเมินสูงสุดจะเป็นประเด็นเรื่องรูปลักษณะเครื่องประดับที่ตอบสนองแรงบันดาลใจและเครื่องประดับที่ออกแบบมีแนวโน้มในการยกระดับงานหัตถศิลป์ผ่านทางโนราหรือนาฏกรรมรูปแบบอื่น ๆ

อภิปรายผลการวิจัย

ผลงานสร้างสรรค์ “การออกแบบเครื่องประดับจากเซรามิกสำหรับโนราตัวนาง” ได้แสดงให้เห็นการทดลองวัสดุใหม่ด้วยการประยุกต์ใช้เทคนิคการขึ้นรูปจากการผสมผสานวัสดุอื่น เพื่อเพิ่มความแข็งแรง คงทน ภายใต้บริบททางนาฏกรรมเครื่องประดับและเครื่องแต่งกายที่นาฏศิลป์สวมใสในการแสดง เพื่อความงดงาม และเพื่อป้องกันบุคลิกลักษณะของผู้แสดง เครื่องแต่งกายในที่นี้ประกอบด้วย ศิราภรณ์ คือ เครื่องประดับศีรษะ พัสตราภรณ์ เสื้อผ้าเครื่องนุ่งห่ม และถนิมพิมพาภรณ์ คือ เครื่องประดับ ซึ่งมีหน้าที่สำคัญ คือ 1) แสดงบุคลิกภาพของตัวละคร 2) แสดงสถานภาพของตัวละคร 3) แสดงอาชีพของตัวละคร 4) แสดงวัฒนธรรมของตัวละคร 5) แสดงยุคสมัย 6) แสดงเหตุการณ์ในท้องเรื่อง 7) เป็นส่วนเสริมให้การเคลื่อนไหว หรือการพ้อนรำมีผลมากขึ้น และ 8) เป็นส่วนสำคัญที่ขาดไม่ได้ในการแสดง เครื่องประดับและเครื่องแต่งกายนาฏศิลป์ป้องกันถึงบุคลิกภาพของตัวละครผ่านรูปแบบและสีสนั วิธีนุ่งห่มป้องกันถึงสถานภาพของตัวละคร ฐานะทางสังคมและเศรษฐกิจของตัวละครผ่านรูปแบบ คุณภาพวัสดุ เครื่องประดับของตัวละครป้องกันถึงวัฒนธรรมของตัวละครผ่านลวดลายผ้าและวิธีนุ่งห่ม การที่ผู้แสดงจำเป็นต้องใช้ส่วนใดส่วนหนึ่งของเครื่องแต่งกายในการรำ ร่ายรำ หากขาดส่วนนั้นไป การพ้อนรำนั้น ๆ ก็จะขาดอรรถรส (Virulrak, 2006: 210-211)

การขึ้นรูปเครื่องประดับเซรามิกสำหรับโนราตัวนาง ทำให้สามารถสร้างรูปแบบเครื่องประดับที่มีความแตกต่างไปจากเดิม ศิลปินโนราและคณะซึ่งเป็นกลุ่มผู้ใช้ได้เรียนรู้กระบวนการสร้าง แนวความคิด และการพัฒนาปรับเปลี่ยนเพื่อให้เหมาะสม จนสามารถผลิตเป็นเครื่องประดับต้นแบบได้ รวมถึงการสอดแทรกวัสดุอื่นและการคัดเลือกคู่สี และพร้อมที่จะนำผลการเรียนรู้จากงานวิจัยนี้เป็นแนวทางในการประยุกต์ใช้ เพื่อพัฒนาผลิตภัณฑ์ต่อไป

ข้อเสนอแนะ

การกำหนดคุณลักษณะเครื่องประดับ ควรมีการศึกษา และกำหนดความสำคัญของคุณลักษณะให้เหมาะสมกับ

แต่ละรูปแบบการใช้งานของกลุ่มเป้าหมาย อาจให้ความสำคัญที่แตกต่างกันของคุณลักษณะเฉพาะนั้น และเพื่อให้เกิดการพัฒนาผลงานประสบความสำเร็จ นักออกแบบและช่างฝีมือหัตถศิลป์ต้องมีเรียนรู้ซึ่งกันและกัน สร้างความรู้ความเข้าใจ และทำงานร่วมกันอย่างเปิดกว้าง เพื่อให้มีการพัฒนางานหัตถศิลป์อย่างเหมาะสม เป็นการอนุรักษ์สืบสาน และพัฒนาผลงานหัตถศิลป์ให้ยั่งยืนสืบไป

References

- Changsan, T. (2006). Nora beads : Means for promoting self-sufficiency economics. **Journal of Yala Rajabhat University**, 1(2): 130-138.
- Changsan, Teerawat. (2017). Developing Nora costumes based on local wisdoms in Nakhon Si Thammarat Province (การพัฒนาเครื่องแต่งกายโนราภูมิปัญญาชาวบ้านในจังหวัดนครศรีธรรมราช). **Journal of Yala Rajabhat University**, 12(1): 93-106.
- Leksawat, Sukhumal. (2015). **Lace Ceramic Design from Thai Woman's Apparel in the Reign of King Rama the Fifth – the Seventh** (การออกแบบลูกไม้เซรามิกจากเครื่องแต่งกายสตรีไทยสมัยรัชกาลที่ 5 - รัชกาลที่ 7). Bangkok: National Research Council of Thailand.
- Phatthalung Dramatics College. (2020). **Method of Engraving Glass Bead Patterns** (วิธีการร้อยลูกปัดโนราลายลูกแก้ว). [Online]. Retrieved February 2, 2023 from http://media.bpi.ac.th/admin/attach/w2/f20220825111051_SEFd5TcZHp.pdf
- Virulrak, Surapone. (2006). **The Element Dance Rama IX** (นาฏศิลป์รัชกาลที่ 9). Bangkok: Chulalongkorn University Press.

Interview

Nikomrat, Tammanit, National Artist for Performing Arts Nora. Interview, June 3, 2020.